

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह/उपसमूह, निर्देशक, एघारौँ तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : – लिखित परीक्षा						पूर्णाङ्क :- २००
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासन	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न x १५ अङ्क = ६० अङ्क २ प्रश्न x २० अङ्क = ४० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न x १५ अङ्क = ६० अङ्क २ प्रश्न x २० अङ्क = ४० अङ्क	३ घण्टा
२. द्वितीय चरण : – अन्तर्वार्ता						पूर्णाङ्क :- ३०
विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक			

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह/उपसमूह, निर्देशक, एघारौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (क) सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन – (५० अङ्क)

१. शासन पद्धति

- १.१ संवैधानिक विकासक्रम र वर्तमान संविधान
- १.२ संघ, प्रादेशिक र स्थानिय तहको शासन पद्धति
- १.३ नवीन सार्वजनिक शासन पद्धति र सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापन
- १.४ नेपालको सुरक्षा प्रणाली, व्यवस्थापन र चुनौतिहरु
- १.५ लोकतन्त्र, मानव अधिकार, कानूनी राज्य, समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- १.६ सूचनाको हक, पारदर्शिता

२. व्यवस्थापन

- २.१ व्यवस्थापनको परिचय, कार्य सिद्धान्त, आयाम र चुनौतिहरु
- २.२ आधुनिक व्यवस्थापनका समकालिन सम्भावना र चुनौतिहरु
 - २.२.१ ज्ञान व्यवस्थापन
 - २.२.२ प्रतिभा व्यवस्थापन
 - २.२.३ विविधता व्यवस्थापन
 - २.२.४ समय व्यवस्थापन
 - २.२.५ द्वन्द्व व्यवस्थापन
 - २.२.६ नेतृत्व र नियन्त्रण
 - २.२.७ आयोजना व्यवस्थापन: तर्जुमा, विश्लेषण, अनुगमन, मूल्यांकन र नेपालको आयोजना व्यवस्थापन प्रणाली
 - २.२.८ नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरुको व्यवस्थापन

३. मानव स्रोत व्यवस्थापन

- ३.१ परिचय, महत्व र ऐतिहासिक विकासक्रम
- ३.२ मानव स्रोत व्यवस्थापनको परिवर्तित भूमिका
- ३.३ मानव स्रोत व्यवस्थापनको रणनीतिक उद्देश्य, मूल्य र सिद्धान्तहरु
- ३.४ मानव स्रोत व्यवस्थापनका प्रवृत्तिहरु
- ३.५ कार्य विश्लेषण: परिचय, महत्व र तरिकाहरु
- ३.६ मानव स्रोत योजना: उद्देश्य, प्रकृया र पद्धतिहरु
- ३.७ भर्ना, छनौट, नियुक्ति, बढुवा र तलब सुविधा
- ३.८ कार्यसम्पादन मूल्यांकन: पद्धति, समस्या र सुधारका उपायहरु
- ३.९ उत्तराधिकार योजना
- ३.१० तालिम
- ३.११ संगठनात्मक व्यवहार, संस्कृति र श्रम सम्बन्ध

४. वित्तीय व्यवस्थापन

- ४.१ वित्तीय व्यवस्थापनको अर्थ, क्षेत्र र सैद्धान्तिक पक्ष
- ४.२ सरकारी वित्तीय प्रणाली: सरकारी वित्त, कर खर्च र सापटी
- ४.३ वित्तीय प्रणाली र वित्तीय बजार: पूँजी बजार, मुद्रा बजार, धितोपत्र बजार र स्टक एक्सचेंज
- ४.४ बजेटका सिद्धान्त, प्रकार, महत्व र व्यवहारिकता
- ४.५ नेपालको सरकारी लेखा प्रणाली, लेखा परीक्षण र सार्वजनिक संस्थानहरुको लेखापद्धति
- ४.६ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, जोखिम व्यवस्थापन र विश्लेषण

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह/उपसमूह, निर्देशक, एघारौँ तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.७ International Financial Reporting Standard (IFRS) र Nepal Financial Reporting Standard (NFRS) सम्बन्धी जानकारी
- ४.८ वित्तीय स्थिरता, वित्तीय संस्कार र नेपालमा वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम
- ४.९ सामाजिक सुरक्षा प्रणाली र नेपालको विद्यमान अवस्था
- ४.१० अनिवार्य अवकाश कोष र योगदानमुखि निवृत्तभरण प्रणाली
- ४.११ अन्तरराष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरु - विश्व बैंक, IMF, ADB, AIIB, BRICS, WTO

खण्ड (ख) : विकास प्रशासन र विकासका आयामहरु - (५० अङ्क)

१. विकास प्रशासन र व्यवस्थापन

- १.१ विकासका पक्षहरु : आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक र संस्थागत
- १.२ नेपालमा योजना : प्रयास, उपलब्धि र चुनौती
- १.३ विकास प्रक्रियामा विकासका साभेदारहरु एवं वैदेशिक सहयोग परिचालन
- १.४ विकासमा नागरिकको संलग्नता, नागरिक समाज, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्थाहरु तथा विभिन्न समूहहरु
- १.५ विकासका समसामयिक आयामहरु- मानव विकास, सार्वजनिक-निजी साभेदारी, दीगो विकास, गरिवी निवारण, समावेशी विकास
- १.६ नेपालमा सामाजिक विविधताको अवस्था र परिणाम
- १.७ विविधता व्यवस्थापन, श्रोत व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, जन-व्यवस्थापन
- १.८ सार्वजनिक संस्थाहरु : उपलब्धि र चुनौतीहरु
- १.९ द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र बहुपक्षीय प्रबन्ध, महासन्धि र सम्झौता : नेपालको प्रतिवद्धता, अपेक्षा, प्रयास र दायित्व
- १.१० छिमेकी मुलुकसंग नेपालको पहुँच
- १.११ प्रमुख अन्तराष्ट्रिय संघ र एजेन्सीहरु
- १.१२ महिला, लैङ्गिकता तथा समावेशिता
- १.१३ अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली तथा नेपालमा यसको प्रयोग

२. व्यवसायिकता, सदाचार र नैतिकता

- २.१ सार्वजनिक जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व
- २.२ व्यवसायिकता, सदाचार र नैतिकताको अवधारणा र आयामहरु
- २.३ सार्वजनिक प्रशासनमा व्यवसायिकता, सदाचार र नैतिकताको प्रवर्द्धनका उपाय र वर्तमान अवस्था
- २.४ भ्रष्टाचार निवारण तथा भ्रष्टाचार निवारणका लागि गरिएका व्यवस्थाहरु

३. समसामयिक मुद्दाहरु

- ३.१ दीगो विकास र पर्यावरण
- ३.२ गरिवी निवारण
- ३.३ लैङ्गिक सवाल
- ३.४ सुशासन
- ३.५ खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
- ३.६ आर्थिक कूटनीति
- ३.७ रणनीतिक योजना प्रकृया

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह/उपसमूह, निर्देशक, एघारौँ तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.८ वार्ता र सम्झौता
 ३.९ सार्वजनिक नीजि साभेदारी प्रारूप
 ३.१० गैरसरकारी र नीजि क्षेत्र
 ३.११ बौद्धिक सम्पत्ति
 ३.१२ नेपालमा स्वास्थ्य बीमा

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासन	(क)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
	(ख)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
जम्मा		१००	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह/उपसमूह, निर्देशक, एघारौँ तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

१. नेपालमा नागरिक उड्डयन : आरम्भ, विकास, सवाल र सम्भावना
२. गैर सैनिक हवाई उडान ऐन २०१५, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३ र नागरिक उड्डयन नियमावली, २०५८ र त्यसको सान्दर्भिकता
३. नागरिक उड्डयन सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धीहरू, हवाई सेवा सम्झौता एवं नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको संस्थागत क्षमता
४. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ एवं नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण आर्थिक प्रशासन सम्बन्धि नियमावली, २०५७ र तिनीहरूका बीचको कार्यात्मक अन्तर सम्बन्ध
५. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको संगठनात्मक संरचना, कार्यगत स्वायत्तता, तालुक मन्त्रालय र नेपाल सरकार बीचका विभिन्न अङ्गहरूबीचको सहकार्य र समन्वयको वर्तमान अवस्था
६. नेपाल नागरिक उड्डयनको व्यवस्थापकीय नेतृत्व र सरोकारवाला तालुक मन्त्रालयको उच्च राजनीतिक एवं प्रशासकीय नेतृत्व बीचको सम्बन्धका प्रतिकुलता र अनुकूलताहरू
७. विमानस्थलहरूको निर्माण, संचालन र उपयोगमा सार्वजनिक, निजी साभेदारी, जग्गा प्राप्तिमा देखिने समस्या र समस्या समाधानका उपायहरू
८. ICAO र नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण बीचको संस्थागत सम्बन्ध, ICAO को उडान सुरक्षा सुपरिवेक्षण प्रणाली
९. नेपालको हवाई नीति र पर्यटन नीति बीचको सर्म्पर्कता र अन्तरविरोधहरू
१०. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण संचालन समिति र व्यवस्थापकीय नेतृत्व बीचको कार्यगत सम्बन्धको वर्तमान स्तर र प्रभावकारीता
११. बजेटको सैद्धान्तिक अवधारणा र नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा भएको व्यवस्था
१२. सार्वजनिक सेवा वितरण (Public Service Delivery) का नवीन आयामहरू

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

१. नेपालमा हवाई यातायातको आन्तरिक एवं बाह्य क्षेत्रको विकासक्रम, चुनौतीहरू एवं समस्या समाधानका नीतिगत, संस्थागत एवं प्रक्रियागत उपायहरू
२. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा मानव संसाधनको विकास, प्रशिक्षण, स्तरीकरण एवं व्यवस्थापकीय मान्यताहरूको अवलम्बन
३. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण मातहतका संगठनहरूको कार्यव्यवहार र कार्य सस्कृति
४. विमानस्थल व्यवस्थापनका नयाँ अवधारणाहरू वारे जानकारी
 - सार्वजनिक निजी साभेदारी (PPP) माध्यमबाट निजीकरण व्यवस्था
 - व्यवस्थापन करार (Management Contract)
 - कर्पोरेटाइजेशन
 - निर्माण, स्वामित्व, संचालन, हस्तान्तरण (BOOT)
 - स्थानीय तहमा हस्तान्तरण र संचालन
५. विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरणको वर्तमान अवस्था र त्यसमा नेपाल सरकारका प्रमुख सरोकारवाला निकाय एवं नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको भूमिका
६. नेपालको सार्वजनिक कर्मचारी प्रशासनमा लोक सेवा आयोगको भूमिका
७. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कर्मचारीहरूको सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०५६
८. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण विमानस्थल सेवा शुल्क नियमावली, २०६७

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह/उपसमूह, निर्देशक, एघारौँ तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

९. मनोरञ्जनात्मक नागरिक उड्डयन नियमावली, २०६९
१०. नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३
११. भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४
१२. सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४
१३. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
१४. सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन, २०६४
१५. जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४
१६. योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४
१७. श्रम ऐन, २०७४
१८. विद्युतिय कारोवार ऐन, २०६७
१९. अख्तियार दुरुपयोग आयोग ऐन, २०४८
२०. लगानी बोर्ड ऐन, २०६८
२१. आयकर ऐन २०५८ र नियमावली २०५९
२२. सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४
२३. करार ऐन, २०५६

दोस्रो पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

दोस्रो पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
सेवा सम्बन्धी	(क)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
	(ख)	५०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०	१ प्रश्न X २० अङ्क = २०
जम्मा		१००	४ प्रश्न X १५ अङ्क = ६०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०